RÅDETS BESLUTNING

af 25. januar 1999

om et særprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration inden for udvikling af det menneskelige forskningspotentiale og den samfundsøkonomiske videnbase (1998-2002)

(1999/173/EF)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 130 I, stk. 4,

under henvisning til forslag fra Kommissionen [1],

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet [2],

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg [3], og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Europa-Parlamentet og Rådet vedtog ved afgørelse nr. 182/1999/EF [4] femte rammeprogram for Det Europæiske Fællesskabs indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (i det følgende benævnt »FTU«) for perioden 1998-2002 (i det følgende benævnt »femte rammeprogram«), som fastsætter hovedlinjerne og de videnskabelige og teknologiske mål for de aktioner, der skal gennemføres inden for udvikling af det menneskelige forskningspotentiale og den samfundsøkonomiske videnbase;

(2) ifølge traktatens artikel 130 I, stk. 3, skal rammeprogrammet iværksættes ved hjælp af særprogrammer, der udarbejdes inden for hver enkelt af de aktiviteter, som det består af; i hvert særprogram fastlægges de nærmere regler for programmets gennemførelse og varighed samt de midler, der skønnes nødvendige hertil;

(3) ifølge artikel 4, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1110/94/EF af 26. april 1994 om fjerde rammeprogram for Det Europæiske Fællesskabs indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (1994-1998) [5] og artikel 4, stk. 2, i Rådets beslutninger om særprogrammer til gennemførelse af fjerde rammeprogram har Kommissionen sørget for en ekstern evaluering, som den sammen med konklusioner og bemærkninger har fremsendt til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget;

(4) i overensstemmelse med traktatens artikel 130 J finder Rådets afgørelse 1999/65/EF af 22. december 1998 om regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i forskning samt regler for formidling af forskningsresultater med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs femte rammeprogram (1998-2002) [6] (i det følgende benævnt »regler for deltagelse og formidling«) anvendelse på dette særprogram; ifølge disse regler kan Det Fælles Forskningscenter deltage i indirekte aktioner omfattet af dette program;

(5) ved gennemførelsen af dette program kan internationalt samarbejde med tredjelande eller internationale organisationer ud over det samarbejde, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde eller af en associeringsaftale, vise sig hensigtmæssigt, særlig på grundlag af traktatens artikel 130 M;

(6) gennemførelsen af dette program omfatter også aktiviteter og ordninger, som går ud på at stimulere, formidle og udnytte FTU-resultater, navnlig over for små og mellemstore virksomheder (SMV);

---

(1) EFT C 260 af 18.8.1998, s. 87.
(2) Udtalelse af 15.12.1998 (endnu ikke offentliggjort i EFT).
(3) EFT C 407 af 28.12.1998, s. 123.
(4) EFT L 26 af 1.2.1999, s. 1.
(5) EFT L 126 af 18.5.1994, s. 1. Afgørelsen er senest ændret ved afgørelse nr. 2535/97/EF (EFT L 347 af 18.12.1997, s. 1).
(6) EFT L 26 af 1.2.1999, s. 46.

(7) det er vigtigt, at forskersamfundet, industrien og brugerne yder et væsentligt bidrag til at fastlægge aktiviteter, der skal iværksættes, og eventuelt inddrages i programmets gennemførelse;

(8) forskningsaktiviteterne under femte rammeprogram bør også rettes imod innovation for bl.a. at bidrage til målsætningerne i første handlingsplan for innovation;

(9) højnelse af det menneskelige potentiale er en væsentlig faktor i styrkelsen af konkurrenceevne, innovation og beskæftigelse i Fællesskabet;

(10) der bør lægges særlig vægt på at tilskynde SMV til at deltage;

(11) der skal tages hensyn til Fællesskabets ligestillingspolitik i forbindelse med gennemførelsen af dette program;

(12) en effektiv og gennemsigtig forvaltning bidrager til et mere effektivt og brugervenligt program;

(13) administrationsomkostningerne skal medregnes i fællesskabsbudgettet på en gennemsigtig måde;

(14) der bør foretages en gennemgang af de fremskridt, som gøres inden for dette program, for om nødvendigt at tilpasse det til den videnskabelige og teknologiske udvikling; desuden bør uafhængige eksperter til sin tid foretage en evaluering af programmets fremskridt;

(15) Udvalget for Videnskabelig og Teknisk Forskning er blevet hørt med hensyn til særprogrammernes videnskabelige og teknologiske indhold —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

I medfør af artikel 3, stk. 1, i femte rammeprogram vedtages et særprogram inden for udvikling af det menneskelige forskningspotentiale og den samfundsøkonomiske videnbase (i det følgende benævnt »særprogram«) for perioden 25. januar 1999 til 31. december 2002.

Artikel 2

1. I henhold til bilag III til femte rammeprogram beløber de midler, der skønnes nødvendige til gennemførelsen af særprogrammet, sig til 1 280 mio. EUR, heraf højst 6,55 % til Kommissionens administrationsomkostninger.

En vejledende fordeling af midlerne er anført i bilag I.

2. Af beløbet i stk. 1 er

— 293 mio. EUR bestemt til perioden 1998-1999

— 987 mio. EUR bestemt til perioden 2000-2002.

I det tilfælde, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra c), i femte rammeprogram, tilpasser Rådet sidstnævnte beløb efter artikel 2, stk. 1, litra c), andet led, i femte rammeprogram. Så længe Rådet ikke har truffet afgørelse, må udgifterne til gennemførelse af særprogrammet ikke overstige det beløb, der er nævnt i første led.

3. Budgetmyndigheden fastsætter, under hensyntagen til de videnskabelige og teknologiske mål og prioriteter, der er fastlagt i denne beslutning, bevillingerne for hvert regnskabsår under hensyn til de midler, der er til rådighed inden for de flerårige finansielle overslag.

Artikel 3

1. Særprogrammets hovedlinjer, videnskabelige og teknologiske mål samt prioriteter er anført i bilag II. De er i overensstemmelse med de principper og de tre kategorier af udvælgelseskriterier, der er anført i bilag I til femte rammeprogram.

2. Efter disse principper og kriterier finder de udvælgelseskriterier, der er omhandlet i artikel 10 i reglerne for deltagelse og formidling, anvendelse på udvælgelsen af de FTU-aktioner, der skal gennemføres.

Særlige udvælgelseskriterier for dette program er anført i bilag IV.

Ved gennemførelsen af programmet, herunder det arbejdsprogram, der er nævnt i artikel 5, stk. 1, skal alle disse kriterier overholdes, om end de kan tildeles forskelligt vægt.

3. Reglerne for deltagelse og formidling finder anvendelse på særprogrammet.

4. De nærmere regler for Fællesskabets finansielle deltagelse i særprogrammet er dem, der er omhandlet i artikel 4 i femte rammeprogram.

Særprogrammets indirekte FTU-aktioner er fastlagt i bilag II og IV til femte rammeprogram.

De særlige bestemmelser for særprogrammets gennemførelse er fastlagt i bilag III til denne beslutning.

Artikel 4

På baggrund af de kriterier, der er omhandlet i artikel 3, og de videnskabelige og teknologiske mål samt de prioriteter, der er anført i bilag II, skal Kommissionen:

a) med passende bistand fra uafhængige eksterne eksperter undersøge, hvor langt gennemførelse af særprogrammet er nået, og om nødvendigt forelægge forslag for Rådet om at tilpasse det i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, i femte rammeprogram

b) lade den eksterne evaluering foretage, der er nævnt artikel 5, stk. 2, i femte rammeprogram, for så vidt angår de aktiviteter, der gennemføres under særprogrammet.

Artikel 5

1. Kommissionen udarbejder et arbejdsprogram med:

a) en mere detaljeret beskrivelse af målene og FTU-prioriteterne i bilag II

b) den vejledende tidsplan for gennemførelse af særprogrammet

c) koordineringsreglerne, som anført i bilag III, og ordninger til sikring af gennemførelse af målene vedrørende innovation og SMV's deltagelse i tredje aktion under femte rammeprogram

d) efter behov, udvælgelseskriterierne samt reglerne for deres anvendelse for hver indirekte FTU-aktion.

2. Arbejdsprogrammet tager hensyn til de relevante interesser, især forskersamfundet, industrien og brugerne. Det bruges som grundlag for gennemførelsen af de indirekte FTU-aktioner efter procedurerne i reglerne for deltagelse og formidling.

3. Arbejdsprogrammer ajourføres om nødvendigt, og Kommissionen sørger for at stille det til rådighed for alle berørte parter i en brugervenlig form, herunder også i elektronisk form.

Artikel 6

1. Kommissionen er ansvarlig for programmets gennemførelse.

2. Proceduren i artikel 7 anvendes ved vedtagelsen af følgende foranstaltninger:

— udarbejdelsen og ajourføringen af det arbejdsprogram, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, også med hensyn til indholdet af indkaldelser af forslag

— godkendelsen af FTU-aktioner, der foreslås finansieret, herunder også tredjelandsorganisationers deltagelse, hvis det skønnede beløb for Fællesskabets bidrag i henhold til dette program er på 0,3 mio. EUR eller derover

— udarbejdelsen af mandatet for den eksterne evaluering, der er nævnt i artikel 5, stk. 2, i femte rammeprogram

— enhver justering af den vejledende fordeling af midlerne som angivet i bilag I.

Artikel 7

1. Kommissionen bistås af et programudvalg, i det følgende benævnt »udvalget«, der består af repræsen-

tanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

2. I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 6, stk. 2, forelægger Kommissionens repræsentant udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget afgiver udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster. Det udtaler sig med det flertal, der er fastsat i traktatens artikel 148, stk. 2, for vedtagelse af de afgørelser, som Rådet skal træffe på forslag af Kommissionen. Ved afstemninger i udvalget tillægges de stemmer, der afgives af repræsentanterne for medlemsstaterne, den vægt, der er fastlagt i nævnte artikel. Formanden deltager ikke i afstemningen.

3. a) Kommissionen vedtager de påtænkte foranstaltninger, når de er i overensstemmelse med udvalgets udtalelse.

b) Er de påtænkte foranstaltninger ikke i overensstemmelse med udvalgets udtalelse, eller er der ikke afgivet nogen udtalelse, forelægger Kommissionen straks Rådet et forslag til de foranstaltninger, der skal træffes. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Har Rådet ved udløbet af en frist på ni uger ikke truffet nogen afgørelse, vedtages de foreslåede foranstaltninger af Kommissionen.

4. Kommissionen underretter regelmæssigt udvalget om den generelle udvikling med hensyn til særprogrammets gennemførelse, herunder navnlig oplysninger om fremskridtene med alle de FTU-aktioner, der finansieres under dette program.

5. Udvalget bistås af et underudvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne. Det får til opgave at afgive ekspertudtalelser om gennemførelsen af samfundsøkonomisk forskning under dette program og at udarbejde en oversigt over den samfundsøkonomiske forskning under hele rammeprogrammet.

Artikel 8

I overensstemmelse med artikel 5, stk. 4, i femte rammeprogram underretter Kommissionen med jævne mellemrum Rådet og Europa-Parlamentet om, hvor langt man er kommet med den samlede gennemførelse af programmet, herunder med hensyn til SMV's deltagelse og forenklingen af de administrative procedurer.

Artikel 9

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 25. januar 1999.

På Rådets vegne
J. FISCHER
Formand

BILAG I

VEJLEDENDE FORDELING AF MIDLERNE

(mio. EUR)

Aktionens form	Beløb
— Støtte til forskeruddannelse og -mobilitet	858
— Forbedret adgang til forskningsinfrastruktur	182
— Fremme af videnskabelig og teknologisk ekspertise	50
— Nøgleaktionen: forbedring af den samfundsøkonomiske videnbase	165
— Støtte til udviklingen af videnskabelige og teknologiske politikker i Europa	25
I alt	1 280

BILAG II

HOVEDLINJER, VIDENSKABELIGE OG TEKNOLOGISKE MÅL SAMT PRIORITETER

INDLEDNING

Verden er i stadig stigende grad baseret på viden. Fællesskabets hovedaktiv på dette område er dets forskeres, ingeniørers og teknikeres høje kvalifikationer. Målet er at bevare og bidrage til at udvikle dette potentiale af viden gennem øget støtte til forskeruddannelse og -mobilitet og ved at forbedre adgangen til forskningsinfrastrukturer.

Fællesskabet har også en stærk tradition for forskning inden for samfundsvidenskaber, økonomiske videnskaber og humaniora, som må mobiliseres for at indkredse nuværende og kommende økonomiske og samfundsmæssige udviklingstendenser og behov for derigennem at bidrage til Fællesskabets konkurrenceevne og dets borgeres livskvalitet.

OVERORDNEDE MÅL

Aktionens overordnede mål, der skal nås i forening med andre beslægtede aktiviteter i rammeprogrammet, er fokuseret på to hovedområder, nemlig udvikling af det menneskelige forskningspotentiale og styrkelse af den samfundsøkonomiske videnbase. Med dette for øje vil der blive iværksat aktiviteter med henblik på:

— at udvikle Fællesskabets menneskelige forskningspotentiale, idet der lægges særlig vægt på at sikre lige adgang og bedre balance mellem mænd og kvinder, navnlig gennem forskeruddannelse og -mobilitet for således bl.a. at bidrage til indsatsen for at skabe nye job

— at forbedre adgangen til forskningsinfrastrukturer

— at bidrage til, at Fællesskabet bliver et attraktivt sted for forskere, og at fremme europæisk forskning på den internationale scene og at fremme en europæisk videnskabelig og teknologisk kultur

— at styrke den samfundsøkonomiske videnbase gennem en særlig nøgleaktion for at opnå en bedre forståelse af de nøgleproblemer, det europæiske samfund står over for, og

— at hjælpe med at udvikle Fællesskabets politik på det videnskabelige og teknologiske felt og på andre felter.

1. AKTIVITETER, DER ER SPECIFIKKE FOR PROGRAMMET

A. **Udvikling af det menneskelige forskningspotentiale**

1) Støtte til forskeruddannelse og -mobilitet

Den ekspertise, som Fællesskabets forskere besidder kollektivt og individuelt, er et meget betydeligt aktiv. Imidlertid er videnskabelig forskning på verdensplan underlagt hårde konkurrencevilkår. I forhold til sine vigtigste konkurrenter har Fællesskabet for få forskere; der er en høj grad af opsplitning og overlapning i forskningsindsatsen; forskerne lider under at være isolerede, navnlig i randområderne og de mindst gunstigt stillede regioner i Fællesskabet; geografisk er mobiliteten lille blandt forskere, og der savnes udveksling mellem den akademiske verden og erhvervslivet, og den generelle tendens til en stigende gennemsnitsalder i den erhvervsaktive del af befolkningen gør sig også gældende blandt forskerne; desuden er det kvindelige forskerpotentiale underudnyttet.

For at bidrage til at løse disse problemer må aktionen »Støtte til forskeruddannelse og -mobilitet« koncentreres om at medvirke til at skabe et europæisk forskermiljø med følgende mål: at tilskynde til at uddanne unge forskere gennem forskning, navnlig dem, der står på tærsklen til deres karriere; at fremme lige muligheder for mænd og kvinder inden for forskningen; at fremme tværnationalt samarbejde mellem forskerhold, herunder tværfaglige indfaldsvinkler, især ved netarbejde omkring et fælles forskningsprojekt; at fremme mobiliteten blandt forskere i Europa; at tilskynde til samarbejde, vekselvirkning og forskermobilitet mellem den akademiske forskning og industriforskningen samt at fremme den videnskabelige og teknologiske samhørighed i Fællesskabet, navnlig under hensyntagen til behovene i de ugunstigt stillede regioner.

Denne aktion under programmet skal gennemføres ved hjælp af to aktionslinjer, der består i, at der etableres forskningsuddannelsesnet og oprettes et sammenhængende system af »Marie Curie« -stipendier. Disse aktionslinjer skal omfatte alle områder inden for den videnskabelige forskning, der medvirker til at nå Fællesskabets mål inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration gennem projekter, som forskerne vælger frit. Projekterne udvælges udelukkende på grundlag af den videnskabelige værdi og deres betydning i forhold til målet for aktionerne, uden at der på forhånd er fastlagt et videnskabsområde eller emne (»bottom up«-metoden). Dog foretages der en (efterfølgende) evaluering af projekttildelingen for så vidt angår videnskabsområder og mænd og kvinders deltagelse.

Forskningsuddannelsesnet

Disse net har først og fremmest til formål at tilskynde især unge forskere, som er på vej mod, eller som har taget ph.d.-graden, til at uddanne sig ved at deltage i tværnationale kooperative forskningsprojekter på et højt kvalitetsniveau, herunder projekter inden for nye videnskabsområder. For at styrke forskerholdene i et net og bidrage til at dække koordineringsomkostningerne til det kooperative forskningsprojekt, der tjener som grundlag for nettet, vil Fællesskabet yde støtte til, at unge forskere fra et andet land end det, som det pågældende hold hidrører fra, midlertidigt tilknyttes projektet.

For hvert net bør der fastlægges et uddannelsesprogram med særligt henblik på unge forskere, der deltager i det. Dette program skal drage fordel af nettets internationale karakter og, i påkommende tilfælde, af det kooperative projekts tværfaglige karakter, af det deltagende holds komplementaritet og af forbindelserne mellem nettet og erhvervslivet. Forskningsuddannelsesnettene skal fremme uddannelse af forskere i et miljø med tilknytning til erhvervslivet og tilskynde til vekselvirkning mellem den akademiske forskning og industriforskningen, for så vidt disse karakteristika er relevante for nettets uddannelsesprogram. Alle net bør sikre lige muligheder for mandlige og kvindelige forskere.

System af »Marie Curie«-stipendier

Denne aktionslinje består i et sammenhængende system af »Marie Curie«-stipendier med hovedvægten på individuelle stipendier til højt kvalificerede unge forskere med den fornødne forskningserfaring, som tildeles med henblik på forskning i emner efter forskernes eget valg. Det drejer sig om et målrettet forsøg på at sikre en mere effektiv udnyttelse af de midler, som Fællesskabet yder til finansiering af stipendier for at fremme uddannelse gennem forskning.

Forskere af tre kategorier er omfattet heraf: unge kandidater og unge forskere med den fornødne forskningserfaring, som normalt vil være forskere, der har taget ph.d.-graden, eller andre forskere, der kan godtgøre at have mindst fire års erfaring inden for forskningsaktiviteter efter afsluttet kandidateksamen, samt erfarne forskere, som normalt skal være forskere med mindre end ti års forskningserfaring efter ph.d.-graden, og som samtidig er ansat ved en forskningsinstitution. Denne aktion sikrer lige muligheder for mænd og kvinder.

Individuelle »Marie Curie«-stipendier

Disse stipendier vil give de bedste unge forskere i Europa, der senere skal danne eliten inden for europæisk forskning, mulighed for uddannelse på højt niveau gennem deltagelse i forskningsaktiviteter. Forskningsinstitutionerne bliver værter for sådanne unge forskere med den fornødne forskningserfaring.

Efter afslutning af det arbejde, der har været omfattet af et individuelt stipendium af to års varighed, vil stipendiater fra ugunstigt stillede regioner, der ønsker at vende tilbage til deres eget land, endvidere kunne få tildelt en individuel hjemrejsestøtte.

Yderligere og supplerende ordninger omfatter:

»Marie Curie«-virksomhedsstipendier

Ved denne aktion gives der unge forskere mulighed for at udføre forskning i en erhversvirksomhed. Formålet er også at tilskynde til samarbejde mellem erhvervslivet og den akademiske verden. Erhvervsvirksomhederne vil blive værter for unge kandidater eller unge forskere med den fornødne forskningserfaring. Værtsvirksomheden skal stille relevant forskningsinfrastruktur og vejledning til rådighed for stipendiaten. Der vil blive truffet særlige foranstaltninger for SMV for at gøre det lettere for dem at deltage i aktionen.

»Marie Curie«-udviklingsstipendier

Denne aktion skal bidrage til at udvikle forskningskapacitet på højt niveau i forskningsinstitutioner i ugunstigt stillede regioner i Fællesskabet. Forskningsinstitutioner, der er hjemmehørende i ugunstigt stillede regioner, og som har behov for at udvikle kompetence på nye områder, bliver værter for unge forskere med den fornødne forskningserfaring. Derved styrkes den videnskabelige og teknologiske samhørighed i Fællesskabet.

»Marie Curie«-stipendier til erfarne forskere

Inden for denne aktion drages der fordel af erfarne europæiske forskeres ekspertise for at fremme viden- og teknologioverførsel mellem erhvervslivet og universiteterne (i begge retninger) samt til ugunstigt stillede regioner. Den erfarne forsker kommer fra en erhvervsvirksomhed som gæsteforsker på et universitet eller et forskningscenter eller vice versa; eller gæsteforskeren kommer fra eller tilknyttes en forskningsinstitution i en ugunstigt stillet region.

Ophold på »Marie Curie«-uddannelsessteder

Denne aktion giver unge ph.d.-studerende forskere mulighed for at gennemføre en del af deres studier på et »Marie Curie«-uddannelsessted og således bedst muligt udnytte uddannelsessteder med ekspertise, hvorved der skabes en ekstra fordel ved en fællesskabsindsats.

2) Forbedret adgang til forskningsinfrastruktur

For forskere, der arbejder med frontforskning, bliver det mere og mere nødvendigt at have adgang til store forskningsinfrastrukturer. Hvis europæiske forskerhold skal forblive konkurrencedygtige i forhold til resten af verden, skal de have adgang til teknisk tidssvarende infrastrukturer.

Med udtrykket »forskningsinfrastrukturer« menes anlæg og institutioner, der leverer serviceydelser, som er af afgørende betydning for den videnskabelige forskning. Det omfatter f.eks. store enkeltanlæg til forskning, samlinger, særlige biotoper, biblioteker, databaser, distribuerede net af små forskningsanlæg samt ekspertisecentre, der yder service til en bredere forskerkreds på grundlag af en særlig kombination af metoder og knowhow.

Da de fleste forskningsinfrastrukturer i Europa drives af nationale myndigheder, hovedsagelig til fordel for deres nationale forskningshold, er disse infrastrukturer i vid udstrækning, eller næsten udelukkende, forbeholdt landets egne forskere.

Derfor har mange forskere ikke mulighed for at få adgang til de infrastrukturer, der er de bedst egnede for det arbejde, som de udfører. Desuden tilhører nogle af de sjældne og mest tidssvarende anlæg erhvervsvirksomheder og er oftest utilgængelige for forskere udefra.

Situationen inden for forskningsinfrastrukturerne i Europa er også kendetegnet ved, at infrastrukturoperatørerne er meget lidt tilbøjelige til at samarbejde tværnationalt. Der ville kunne opnås en ekstra fordel ved en fællesskabsindsats, hvis man kunne bringe infrastrukturoperatørerne til at udvise den samme samarbejdsånd som den, der begynder at være til stede blandt europæiske forskere.

I en situation, hvor opbygningen og driften af infrastrukturer henhører under de nationale myndigheders beføjelser, tager aktionen »Forbedret adgang til forskningsinfrastrukturer« sigte på følgende overordnede mål:

— at skabe nye muligheder for tværnational adgang til de store forskningsinfrastrukturer af interesse for hele Fællesskabet

— at tilskynde infrastrukturoperatører og -brugere til at samarbejde for at opnå en mere effektiv udnyttelse af forskningsinfrastrukturerne og derved yde en bedre service til videnskaben

— at fastlægge samordnings-, støtte- og ledsageforanstaltninger for at sikre sammenhængen med de beslægtede aktiviteter inden for andre særprogrammer.

Denne aktion skal omfatte infrastrukturer inden for samtlige forskningsområder, der bidrager til at nå Fællesskabets mål for forskning, teknologisk udvikling og demonstration, i det omfang der ikke er truffet sådanne foranstaltninger under rammeprogrammet. Den vil blive iværksat først og fremmest som en støtteaktion for forskere for at give dem tværnational adgang til de store forskningsinfrastrukturer. Derudover er der to supplerende aktioner: samarbejdsnet mellem infrastrukturerne og FTU-projekter for forskningsinfrastrukturer.

Tværnational adgang til de store forskningsinfrastrukturer

Formålet er at give forskerhold (og individuelle forskere) nye og bedre muligheder for at få adgang til de store forskningsinfrastrukturer, der er bedst egnede til deres forskning, uafhængigt af hvor forskerholdene eller infrastrukturerne er hjemmehørende i en medlemsstat eller associeret stat.

For at være berettiget til fællesskabsstøtte skal den pågældende infrastruktur frembyde faciliteter af international standard af væsentlig betydning for forskningen på højeste plan, den skal være sjælden i Europa, og dens investeringsomkostninger eller driftsudgifter skal være forholdsvis store i forhold til de normale udgifter til lignende aktiviteter på området; den skal også tilbyde relevant videnskabelig, teknisk og logistisk bistand til brugere, der kommer udefra, især når der er tale om førstegangsbrugere.

Fællesskabsstøtten vil blive ydet til udvalgte operatører af infrastrukturer med henblik på at give brugere fra andre lande gratis adgang til faciliteterne. Hver af de udvalgte operatører skal udbrede kendskabet til de muligheder, der kan tilbyde, til så mange potentielle brugere som muligt og lade uafhængige eksperter undersøge den videnskabelige lødighed af de forslag, som de får forelagt, idet der naturligvis vil blive givet prioritet til hold, som endnu ikke har gjort brug af infrastrukturerne, samt til hold fra lande, der ikke råder over sådanne infrastrukturer.

Generelt vil brugere, der vil beholde ejendomsretten til forskningsresultaterne for sig selv, ikke få støtte under denne aktion. Der kan imidlertid gøres en undtagelse for SMV, der ønsker at anvende en bestemt infrastruktur for første gang.

Samarbejdsnet mellem infrastrukturer

Formålet med denne aktion er at hjælpe operatører og brugere af infrastrukturerne til indbyrdes at etablere samordning og fælles udnyttelse af ressourcerne med det formål at fremme en samarbejdskultur mellem parterne, at frembringe en »kritisk forskningsmasse« inden for højeffektive metoder, instrumentering og teknologier, at udbrede god praksis, at lette udarbejdelse af fælles protokoller og at fremme interoperabilitet samt at tilskynde til komplementaritet og oprettelse af store »virtuelle« og »distribuerede« anlæg.

Der kan ydes fællesskabsstøtte til at hjælpe med at samordne fælles aktioner, der kan føre til en mere effektiv anvendelse og drift af eksisterende og nye infrastrukturer, der er relevante for nettet. Disse net skal være åbne for operatører af forskningsinfrastrukturer, for forskerhold ved universiteter, forskningscentre og industrien, for repræsentanter for brugere af disse infrastrukturer og for fabrikanter af udstyr. Hvert net skal omfatte forskellige aspekter af de europæiske forskningsinfrastrukturer.

FTU-projekter knyttet til forskningsinfrastrukturer

Formålet er her at støtte kooperative forskningsaktioner, der kan få en bred virkning på fællesskabsplan, for at forbedre adgangen til infrastrukturerne og de serviceydelser inden for et særligt område, som disse kan levere. Der vil blive lagt særligt vægt på forskningsprojekter, der støtter indsatsen inden

for rammerne af de samarbejdsnet mellem infrastrukturer, der er omfattet af dette program eller inden for samordnede pilotaktioner under det foregående program »Forskeres uddannelse og mobilitet«.

3) Fremme af videnskabelig og teknologisk ekspertise

For at kunne hævde sig i konkurrencen inden for det internationale miljø for videnskabelig forskning og udvikling skal og må Fællesskabet kunne stole på, at dets forskere og forskningsinstitutioner har den højeste videnskabelige og teknologiske kompetence. Ved at befordre denne kompetence skulle det være muligt at tilskynde de bedste forskere og forskerhold til at engagere sig i forskningen i Europa og dermed øge kendskabet til de fremragende resultater, som de europæiske forskere har opnået.

Samtidig har det stor betydning at forbedre offentlighedens forståelse for videnskab og forskning i samfundet for at skabe et miljø, der er gunstigt for teknologisk forskning og udvikling og navnlig for de aktiviteter, der gennemføres under Fællesskabets rammeprogrammer. Videnskabeligt arbejde og forskning kommer ingen vegne og får ingen positiv gennemslagskraft, hvis borgerne ikke har en elementær forståelse af videnskab og videnskabelige emner eller udvikler en generelt positiv opfattelse af disse aktiviteter og resultaterne heraf.

Så vidt det er muligt, skal disse aktiviteter bygge på og videreudvikle nationale aktioner.

Videnskabelige konferencer på højt niveau

Videnskabelige konferencer på højt niveau skal bidrage til, at der gøres fremskridt inden for videnskaben gennem vekselvirkning og skabes vilkår, som gør det muligt for erfarne forskere, der beskæftiger sig med videnskabelig og teknologisk frontforskning at videregive deres viden og erfaring til den næste generation. Disse videnskabelige konferencer på højt niveau skal også tilvejebringe en ramme, inden for hvilken forskere fra Fællesskabet, der arbejder uden for dette, kan etablere og opretholde deres videnskabelige kontaktnet og forbindelserne med deres kolleger i Europa.

Sådanne konferencer kan også organiseres som euro-konferencer, praktiske euro-kurser, -workshopper og -sommerkurser. Der vil generelt blive tale om aktiviteter af mindre omfang. Der vil kunne ydes støtte til arrangementer af større omfang for at gøre det lettere for unge forskere at deltage. Utraditionelle videnskabelige konferencer, som f.eks. elektroniske konferencer, bør også støttes. De videnskabelige konferencer på højt niveau kan tilrettelægges inden for alle områder af videnskabelig forskning efter forskernes eget valg.

Tildeling af udmærkelser for fremragende forskning

Ved at tildele forskere udmærkelser kan det udvirkes, at disse opnår offentlig anerkendelse for at have opnået fremragende videnskabelige eller teknologiske resultater inden for rammerne af et europæisk forskningssamarbejde. Desuden vil man prisbelønne unge, der har udført et bemærkelsesværdigt videnskabeligt arbejde, samtidig med at de har modtaget undervisning på sekundærtrinet eller under deres højere uddannelse, hvilket vil kunne stimulere de prisbelønnede til at gå videre i deres bestræbelser til gavn for videnskab og teknologi i Europa fremover og samtidig opmuntre andre unge til at interessere sig aktivt for videnskab og forskning.

Udmærkelserne vil blive: »Descartes-prisen«, som tildeles for fremragende videnskabelige eller teknologiske resultater opnået inden for rammerne af et europæisk forskningssamarbejde, en pris, der tildeles universitetsstuderende i Europa, som har udviklet originale idéer eller koncepter inden for områder, der kan bidrage til videnskabelige fremskridt i Europa, og endelig vil der som led i hensigtsmæssige oplysningsarrangementer for den almindelige befolkning blive organiseret en »Europæisk konkurrence for unge videnskabsfolk« med henblik på at opdage unge videnskabelige talenter i aldersklassen fra 15-20 år.

Bevidstgørelse af offentligheden

Med denne aktionslinje vil man gøre den almindelige befolkning mere bevidst om den videnskabelige forskning og teknologiske udvikling, som navnlig udføres under de europæiske forskningsprogrammer og derved bidrager til at fjerne den kløft, der skiller den almindelige befolkning fra videnskaben i dens europæiske dimension. Dette skulle få borgerne i Europa til bedre at forstå, hvilke gavnlige virkninger

videnskab og teknologi kan få for dagliglivet, men også grænserne for og de potentielle konsekvenser af forskning og teknologisk udvikling. Denne aktion tager også sigte på at gøre forskerne mere bevidst om de spørgsmål, som den bred offentlighed nærer bekymringer for.

Fællesskabsstøtten vil blive ydet for at fremme etablering af europæiske net og udveksling af bedre praksis mellem projekter og initiativer med positivt resultat på nationalt og regionalt plan, for at forskere og videnskabsjournalister kan mødes regelmæssigt, for at få flere kvinder til at deltage i videnskabeligt arbejde, for at støtte afholdelse af en »Europa-uge for videnskab og teknologi« som et udstillingsvindue for en samordnet demonstration af Europas indsats inden for videnskab og forskning, for via elektroniske net og andre egnede midler at tilvejebringe oplysninger om aktuelle videnskabelige og tekniske emner i et sprog, der er umiddelbart tilgængeligt for alle, der interesserer sig for videnskab uden dog at være ekspert.

B. Nøgleaktionen: Forbedring af den samfundsøkonomiske videnbase

Den Europæiske Union styrkes af dets medlemmers sociale og kulturelle mangfoldighed, men også af deres fælles erfaringer og værdier. Endvidere har Fællesskabet en solid tradition for forskning inden for de samfundsøkonomiske videnskaber og humaniora, som bør mobiliseres for at afdække de aktuelle og kommende økonomiske og sociale tendenser og behov for at fremme Fællesskabets konkurrenceevne og dets borgeres livskvalitet.

I en periode som denne, hvor udfordringerne bliver større og større på grund af en uacceptabel høj arbejdsledighed, befolkningens stigende gennemsnitsalder, økonomiens globalisering, en øget økonomisk og social ulighed og tilbagegang i dets andel i verdensøkonomien — skal Europa slå ind på vejen mod ændringer, som kan føre til en samfundsøkonomisk udvikling af varig karakter og en forbedring af livskvaliteten for samtlige borgere, uden at det sætter sin konkurrenceevne over for resten af verden over styr, men snarere styrker den. Derfor er det absolut nødvendigt, at samfundsvidenskaberne er i stand til at finde løsninger på disse udfordringer og frigøre sig af de nationale grænsers spændetrøje ved at styrke deres samarbejde og skærpe deres analysekapacitet og dermed støtte udformningen af politikken på de forskellige områder. I øvrigt leverer den europæiske integrationsproces et nyt studieobjekt, nemlig det europæiske samfund, som er mere end summen af dets bestanddele, også selv om det i høj grad er betinget heraf.

Formålet med denne nøgleaktion er at forbedre vores forståelse af de strukturændringer, der sker i det europæiske samfund for at klarlægge, hvordan man kan styre disse ændringer, og hvordan man kan bringe borgerne i Europa til at tage aktivt del i udformningen af deres fremtid. Dette indebærer, at der foretages en analyse af de væsentlige tendenser, som fremkalder disse ændringer, en analyse af forholdet mellem teknologi, beskæftigelse og samfund, ny teknologis indvirkninger på arbejdsvilkårene, en nyvurdering af mekanismerne for deltagelse i den kollektive indsats, og dette på alle magtniveauer, samt at der fastlægges nye strategier for udviklingen for at skabe vækst, beskæftigelse og økonomisk og social samhørighed.

Denne nøgleaktion omfatter en række emner, der har tilknytning til rammeprogrammets generelle målsætninger. Den skal fastlægge, på hvilke grundlag det er muligt at sikre en samfundsmæssig, økonomisk og kulturel udvikling, som kan skabe beskæftigelse, og tage sigte på at opbygge videnssamfundet i Europa. Disse emner bør ikke behandles særskilt, men som integrerende dele af et sammenhængende hele.

Støtten skal tage sigte på at udvikle en begrebsmæssig forståelse af de ovennævnte processer på grundlag af empiriske og komparative studier og prognoser, som omfatter udarbejdelse og integrering af data og indikatorsystemer samt etablering af en fælles forskningsinfrastruktur. Disse aktiviteter skal således bidrage til, at de politiske beslutninger kan træffes på et solidt grundlag af viden om de udfordringer, som Europa skal tage op, om de væsentligste konsekvenser heraf, og om hvilke modforanstaltninger der kan træffes.

Udviklingstendenser i samfundet og strukturelle ændringer

I en situation præget af dybtgående strukturelle, demografiske og sociale ændringer skal forskningsarbejder på dette område gå ud på at belyse de komplekse sammenhænge mellem de sociale udviklingstendenser, den enkeltes muligheder, ændringer i familiemønsteret, de økonomiske ændringer, arbejdsmarkedets institutionelle opbygning, de kulturelle mønstre og værdinormer under hensyntagen til den regionale mangfoldighed i Europa. Analysen skal også inddrage fænomener som fremmedhad, racisme og migration. Indvirkningen på den økonomiske udvikling, den sociale integration, den sociale beskyttelse og social ulighed og diskrimination bør undersøges.

Et studium af disse sammenhænge vil gøre det muligt bedre at forstå arbejdets ændrede organisation og tilrettelæggelse, fremkomsten af nye atypiske beskæftigelsesformer, deltidsarbejde og midlertidig ansættelse, uddannelsessystemets evne til at forberede folk på ændringer hele livet igennem samt at skabe en øget viden om ligestillingsproblematikken i det europæiske samfund. Forskningsarbejdet vil således kunne skabe en solid videnbase og bidrage til udformning og udvikling af hensigtsmæssige europæiske politikker.

Teknologi, samfund og beskæftigelse

Forskning inden for dette område bør tage sigte på at skabe en bedre forståelse af teknologiens og samfundets indbyrdes afhængighed og integration samt på at bidrage til en integreret metode til planlægning og udvikling. Selv om det nu er accepteret, at der er behov for at integrere de sociale, institutionelle og miljømæssige spørgsmål i den teknologiske udviklingsproces, er der forskellige muligheder alt efter, hvilke teknologityper der er tale om, af graden af deres udvikling og udbredelse i samfundet. Der skal forskes i samspillet mellem de forskellige berørte aktører: forskere, brugere, rådgivere, politiske beslutningstagere og offentlige myndigheder. Der bør også tilstræbes en bedre forståelse af teknologiens anvendelse og indvirkning inden for forskellige socioøkonomiske, geografiske, institutionelle, politiske og kulturelle sammenhænge i EU gennem disse aktiviteter. Forskningen skal også beskæftige sig med den offentlige sektors rolle i innovationsprocessen, og hvorledes samspillet mellem myndighederne og de øvrige parter forløber.

Der skal fæstes opmærksomhed på forbindelserne mellem teknologi og beskæftigelse, navnlig de nye informations- og kommunikationsteknologier og de nye måder at tilrettelægge produktionen og arbejdet på, herunder de nye erhverv, der er ved at dukke op, arbejdspladsernes geografiske lokalisering, ændringerne i arbejdsforholdene og arbejdsstyrkens kvalifikationer. Forskningen skal også undersøge, hvilken rolle innovation spiller i undervisning og uddannelse, hvad begrebet livslang uddannelse indebærer, samt hvorledes undervisning og uddannelse kan virke stimulerende på innovation, beskæftigelse, social integration og lige muligheder.

Regeringssystemer og statsborgerskab

I forbindelse med den europæiske integration bør der foretages en nyvurdering af de forskellige magtniveauer i Europa (lokale, regionale, nationale og overnationale). Formålet er at studere ansvarsfordelingen og åbenheden omkring forvaltningen af dette ansvar på alle de forskellige niveauer, og om disse elementer kan udnyttes som reelle midler til ændring, samtidig med at der kan udvikles struktureret dialog, debat og beslutningstagen for at sikre et effektivt samarbejde mellem de berørte aktører.

Forskningen skal gå ud på at forklare, i hvilket omfang de forskellige typer af økonomisk og samfundsmæssig regulering, der eksisterer i Europa, er konsekvenserne af en specifik socio-institutionel og kulturel opbygning for at gøre det muligt at definere bedre strategier til at gennemføre den europæiske integration. Den skal dreje sig om offentlige myndigheders regulerende indgreb og private initiativer såvel som om forskellige strukturer, så som politiske partier, offentlige interessegrupper og arbejdsmarkedets parter. Undersøgelsen af de offentlige myndigheder skal også omfatte en nyvurdering af deres opgaver og mål samt en undersøgelse af, hvad der forstås ved begreberne »offentlig service« og »almenhedens interesse«. I denne forbindelse vil der blive lagt særlig vægt på studier i udviklingen af velfærdsmodellerne. I disse analyser af, hvordan samfundet styres, tages der også hensyn til begreberne politisk, økonomisk og social magt.

Dette arbejde skal ledsages af en undersøgelse af begrebet statsborgerskab i Europa og af de forskellige former og ordninger for medborgerindflydelse samt reguleringer dette begreb giver anledning til. Man ønsker også analyseret, hvilken indflydelse de forskellige kulturtræk (traditioner, sprog, historie, religion og migrationer) og uddannelsestraditioner har for udviklingen af værdinormer i et samfund. Forskningen kan, hvor det viser sig nødvendigt, suppleres med individuelle analyser. Den kan også undersøge, hvilke rolle medierne spiller i en verdensøkonomi, hvor internationale audiovisuelle kulturprodukter optræder i stigende grad. Det indbyrdes forhold mellem statsborgerskab og den måde, samfundet styres på, undersøges.

Nye udviklingsmodeller, der skaber vækst og beskæftigelse

Ved fremtidsforskning bør man forsøge at udforske nye vækstfremmende modeller for bæredygtig udvikling, jobskabelse, den offentlige sektors betydning, lige muligheder, mindskelse af uligheder og forbedring af livskvaliteten. Disse studier skal forsøge at forstå dynamikken i skabelse og fordeling af rigdomme og den offentlige sektors rolle i forbindelse hermed i en globaliseret økonomi, hvor »immaterielle« faktorer og tjenesteydelser er fremherskende. Arbejdet vil bestå i at udarbejde indikatorer og metoder til at evaluere socioøkonomisk merværdi ved forskellige produktionsmodeller på et plan, til at afgøre, hvilke konkurrencefaktorer, herunder menneskelig kapital, og politikker, der vil egne sig bedst for den europæiske økonomi under hensyntagen til den regionale mangfoldighed, og for Europas fremtid i den internationale økonomi.

Forskningen skal bl.a. koncentreres om undersøgelse af emner såsom organisatoriske innovationer, nye arbejds- og ansættelsesformer, herunder arbejdspotentialet i den ældre del af befolkningen, hvilke løsninger der kan findes for at opfylde det stigende behov for tjenesteydelser, hvordan man kan udvikle frivilligt arbejde til gensidig fordel, og nye former for samarbejde mellem de socioøkonomiske aktører. Forskningen skal omfatte analyse af de økonomiske og demografiske forskelle i Europa og udviklingsmodellernes indvirkning på den økonomiske og sociale samhørighed.

C. **Aktiviteter til støtte for udviklingen af videnskabs- og teknologipolitikken i Europa**

For at udføre de opgaver, som traktaten pålægger Den Europæiske Union med hensyn til forskning og innovation, har denne behov for at øge sin evne til at foregribe de udfordringer, som Europa står over for på det videnskabelige og teknologiske område, og udnytte sine ressourcer på den mest effektive måde.

Både på nationalt og på europæisk plan er der gennemført en stor mængde forskningsarbejde og studier og udarbejdet indikatorer, som ligger forud for udarbejdelsen af videnskabs- og teknologipolitikken. Fordi de nationale metoder er så forskellige, og fordi de emner, der behandles, er både komplekse og ofte har en tværnational dimension, er der al mulig grund til at samle dem i net og samordne dem med henblik på at udnytte resultaterne på europæisk plan for hurtigt at få belyst en række politisk vigtige spørgsmål.

Som et bidrag til udviklingen af den specifikke videnbase om spørgsmål, der vedrører videnskabs- og teknologipolitikken, som beslutningstagere og andre brugere — det være sig på nationalt plan såvel som på europæisk plan — har behov for, kan disse aktiviteter udgøre en fleksibel og strategisk facilitet til at indsamle, samordne og evaluere viden. Ved at bygge videre på og supplere det arbejde, der udføres på nationalt og internationalt plan, skal aktiviteterne tage sigte på at fremme informations- og erfaringsudveksling mellem beslutningstagere og forskere og bidrage til en bedre udnyttelse af den eksisterende viden.

Strategisk analyse af specifikke politiske spørgsmål

Denne aktivitet vedrører støtte til analyse og samordning af et begrænset antal specifikke emner inden for videnskabs- og teknologipolitikken. Dette arbejde skal udføres af ekspertgrupper fra nationale og internationale specialinstitutioner og ved hjælp af studier, seminarer og konferencer. De politiske beslutningstagere skal også kunne bruge dem som en kilde til videnskabelig rådgivning. De spørgsmål, der skal behandles, fastlægges af beslutningstagere og andre berørte aktører inden for videnskabs- og teknologipolitikken og skal omfatte følgende områder:

— emner, der har tilknytning til indvirkningerne på videnskabs- og teknologipolitikkerne af de udfordringer, som opstår som følge af ændringer inden for videnskab og teknologi, globalisering, ændringer i sociale krav, nye former for konkurrence og samarbejde mellem virksomheder, og oprettelse af nye arbejdspladser og vækst, der er miljømæssig bæredygtig og bidrager til at skabe social samhørighed

— emner, der har tilknytning til den måde, hvorpå målsætninger og prioriteringer for samt midlerne til iværksættelse af disse politikker gør det muligt at gribe dem an, og til analysen af deres samfundsøkonomiske indvirkninger.

Fælles base for videnskabs-, teknologi- og innovationsindikatorer

Ved udformningen, samordningen og evalueringen af FTU-strategier og -politikker i Europa er der behov for at råde over relevante og sammenlignelige indikatorer på forskellige niveauer (nationalt, regionalt, europæisk og internationalt) herunder indikatorer, som måler fremskridtet mod en bæredygtig udvikling. Denne anden type aktiviteter, der udføres af Det Statistiske Kontor og de berørte tjenestegrene i Kommissionen i samarbejde med specialinstitutter i Europa vil gøre det muligt gradvis at opbygge en fælles europæisk base for videnskabs-, teknologi- og innovationsindikatorer.

Det drejer sig om at samordne og finansiere det arbejde, der er nødvendigt, for at der kan udarbejdes relevante statistikker og nye indikatorer for hele Unionen og de vigtigste tredjelande; det vil derved blive muligt at stille et sammenhængende datasæt til rådighed for de berørte myndigheder i medlemsstaterne, de nationale parlamenters og Europa-Parlamentets evalueringsorganer, Kommissionens tjenestegrene og alle interesserede ad elektronisk vej og ledsaget af den service, der er nødvendig til at behandle, analysere og anvende dem til deres formål.

2. SAMSPIL MED BESLÆGTEDE AKTIVITETER INDEN FOR ANDRE AKTIONER UNDER RAMMEPROGRAMMET

Et af dette programs vigtigste funktioner vil blive at koordinere og støtte lignende aktiviteter under rammeprogrammet, som navnlig vedrører forskeruddannelse, støtte til forskningsinfrastrukturer og fællesskabsforskningens globale samfundsøkonomiske dimension. Den horisontale samfundsøkonomiske forskningsdimension inden for de vertikale temaprogrammer gør, at koordinering er en vigtig faktor for rammeprogrammets succes. For så vidt angår:

— systemet af »Marie Curie« -stipendier: disse stipendier kan også tildeles under temaprogrammerne. Sammenhængen sikres ved at der gælder fælles regler for udvælgelse, gennemførelse, de juridiske og finansielle forhold, og ved at der udpeges ét sted, som samtlige forslag skal indgives til

— forskningsinfrastrukturerne: her drejer det sig om at sikre sammenhæng og komplementaritet med de fremgangsmåder, der anvendes i forbindelse med aktionerne under de andre særprogrammer

— den samfundsøkonomiske forskning: samordningen vil blive opnået ved deltagelse i udarbejdelse af arbejdsprogrammer, ved støtte til oprettelse af relevante evalueringsmetoder, navnlig gennem samfundsøkonomiske videnskabsmænds deltagelse, og ved indsamling og udbredelse af relevante oplysninger for at sikre, at der konsekvent tages hensyn til den samfundsøkonomiske dimension i særprogrammerne

— støtte til udviklingen af videnskabs- og teknologipolitikken i Europa: man vil sikre sammenhæng og komplementaritet med aktionerne under de andre særprogrammer ved hjælp af samordning, anvendelse af harmoniserede instrumenter (f.eks. tematiske net, der er koncentreret om bestemte politikker, og ekpertpaneler) og en fælles metode for udbredelse af resultaterne (f.eks. publikationer, seminarer og konferencer).

BILAG III

SÆRLIGE BESTEMMELSER FOR SÆRPROGRAMMETS GENNEMFØRELSE

Særprogrammet gennemføres ved hjælp af de indirekte FTU-aktioner, som er behandlet i bilag II og IV til femte rammeprogram. Endvidere finder følgende særlige bestemmelser for særprogrammet anvendelse:

1. SÆRLIGE BETINGELSER

Støtte til forskeruddannelse og -mobilitet

Forskningsuddannelsesnetværk

Et forskningsuddannelsesnet skal normalt omfatte mindst fem af hinanden uafhængige retlige enheder, der hidrører fra mindst tre medlemsstater eller associerede stater.

Fællesskabets bidrag vil dække indtil 100 % af de støtteberettigede ekstraomkostninger til midlertidig ansættelse af unge forskere, der er på vej mod, eller som har taget ph.d.-graden, samt til koordinationen af de kooperative forskningsprojekter, der tjener som grundlag for nettet. Det maksimale bidrag, der kan ydes til et net, svarer til udgifterne til midlertidig ansættelse af en ung forsker ved hvert af nettets parter samt et bidrag til koordineringsomkostningerne for projektet. Mindst 60 % af finansieringen af hvert net skal afsættes til at ansætte unge forskere.

Almindeligvis kan fællesskabsstøtten ikke anvendes til at indkøbe varigt udstyr eller bidrage til omkostninger i forbindelse med forskningen.

System af »Marie Curie«-stipendier

Kun juridiske personer eller internationale institutioner, der er hjemmehørende i en medlemsstat eller en associeret stat, kan deltage som værtsinstitution.

Der er som fastsat i bilag II til dette program tre kategorier af forskere, der er berettigede til at deltage i Marie Curie-stipendiesystemet. De skal være statsborgere i en medlemsstat eller en associeret stat eller have været bosiddende i Fællesskabet i mindst de seneste fem år [1].

Forskningen skal gennemføres i et andet land end det, hvor stipendiaten er statsborger, og hvor han/hun senest har haft sin hovedaktivitet. Der skal imidlertid gøres undtagelser i de tilfælde, hvor viden og teknologi overføres til ugunstigt stillede områder med henblik på:

— individuelle, hjemvendte stipendiater

— stipendier til erfarne forskere, forudsat at forskningen gennemføres i et andet land end det, hvor den erfarne forsker er et etableret medlem af en forskningsinstitution.

Individuelle »Marie Curie«-stipendier

Stipendieansøgeren indgiver sin ansøgning sammen med værtsinstitutionen. Kommissionen udvælger stipendiaterne på grundlag af de kriterier, der er fastlagt i bilag IV til dette program.

Stipendiet betales til værtsinstitutionen i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag IV til rammeprogrammet. Det beløb, der skal udbetales til stipendiaten fastlægges for hver medlemsstat eller associeret stat under hensyntagen til såvel »Marie Curie«-stipendiaternes høje kompetenceniveau som de

[1] Ansøgere til Marie Curie-stipendier bør sikre sig, at de kan opfylde immigrations- og visumkravene i den medlemsstat eller associerede stat, hvor de har til hensigt at forske under stipendiatet.

generelle vilkår, der gælder for forskere på et tilsvarende niveau i værtslandet; dette beløb skal også dække de nødvendige udgifter til en passende social sikringsordning.

Værtsinstitutionerne skal sikre sig, at stipendiaten er omfattet enten af den sociale sikringsordning, der normalt gælder for lønmodtagere i den pågældende medlemsstat eller associerede stat eller af en social sikringsordning, der indebærer en beskyttelse, som i det mindste svarer hertil, hvad angår niveau og dækning.

»Marie Curie«-virksomhedsstipendier

Kommissionen udvælger værtsinstitutionerne på grundlag af de kriterier, der er fastlagt i bilag IV til dette program. Værtsinstitutionerne udvælger derefter stipendiaterne. Kommissionen fastsætter de nærmere bestemmelser om kvalifikationer og lige muligheder for adgang, som værtsvirksomhederne skal anvende ved udvælgelsen af stipendiaterne. Inden der forelægges en stipendiatkontrakt, skal den udvalgte ansøger indhente beskæftelse fra Kommissionen.

En fællesfinansiering fra Fællesskabet og værtsinstitutionen vil sætte sidstnævnte i stand til at afholde udgifterne til unge kandidater og unge forskere med den fornødne forskningserfaring.

»Marie Curie«-udviklingsstipendier

Kommissionen udvælger værtsinstitutionerne på grundlag af de kriterier, der er fastlagt i bilag IV til dette program. Værtsinstitutionerne udvælger derefter stipendiaterne. Kommissionen fastsætter de nærmere bestemmelser om kvalifikationer og lige muligheder for adgang, som værtsinstitutionerne skal anvende ved udvælgelsen af stipendiaterne. Inden der forelægges en stipendiatkontrakt, skal den udvalgte ansøger indhente bekræftelse fra Kommissionen.

Fællesskabsstøtten vil sætte værtsinstitutionen i stand til at afholde udgifterne til unge forskere med den fornødne forskningserfaring.

»Marie Curie«-stipendier til erfarne forskere

Stipendieansøgeren indgiver sin ansøgning sammen med værtsinstitutionen. Kommissionen udvælger de erfarne forskere på grundlag af de kriterier, der er fastlagt i bilag IV til dette program.

Fællesskabsstøtten vil sætte værtsinstitutionen i stand til at afholde udgifterne til erfarne forskere.

Ophold på »Marie Curie«-uddannelsessteder

Et »Marie Curie«-uddannelsessted indgår som en klart afgrænset enhed inden for en forskningsinstitution såsom en forskningsgruppe eller en eller flere forskningsgrupper, der er indbyrdes forbundet. Udannelsesstedet skal være internationalt anerkendt inden for sit respektive forskningsområde og bevisligt have erfaring i ph.d.-uddannelser, især undervisning af udenlandske postgraduatstuderende. Desuden kan institutioner, der tilbyder internationale ph.d.-uddannelser som led i et formelt samarbejde mellem institutioner i forskellige lande, et samarbejde, som bl.a. omfatter ens betingelser for opnåelse af en ph.d.-grad, anses som »Marie Curie«-uddannelsessted.

Kommissionen udvælger uddannelsesstederne på grundlag af de kriterier, der er fastlagt i bilag IV til dette program. Uddannelsesstederne udvælger derefter de unge forskere. Kommissionen fastsætter de nærmere bestemmelser om kvalifikationer og lige muligheder for adgang, som uddannelsesstederne skal anvende ved udvælgelsen af stipendiaterne. Inden for forelægges en stipendiatkontrakt, skal den udvalgte ansøger indhente bekræftelse fra Kommissionen.

De unge forskere skal være ph.d.-studerende i et andet land end det, hvor værtsinstitutionen er etableret, og inden for et fagområde, der svarer til uddannelsesstedets. Den uddannelsesperiode, som de tilbringer på »Marie Curie«-uddannelsesstedet, skal udgøre en integrerende del af deres ph.d.-studier.

Fællesskabsstøtten vil sætte uddannelsesstedet i stand til at afholde udgifterne til at modtage forskere på kortere ophold, hvis varighed højst svarer til et universitetsår.

Forbedret adgang til forskningsinfrastruktur

Tværnational adgang til store forskningsinfrastrukturer

Deltagerne i denne aktionslinje skal være retlige enheder, som driver store forskningsinfrastrukturer. Internationale institutioner, der driver store forskningsinfrastrukturer i medlemsstaterne eller de associerede stater, kan undtagelsesvist deltage med støtte fra programmet, forudsat den via programmet finansierede adgang supplerer den pågældende institutions normale opgaver og ikke er berettiget til støtte fra institutionens egne finansielle midler.

Fællesskabets finansielle bidrag kan dække indtil 100 % af rejse- og opholdsudgifterne for forskerhold, der aflægger besøg ved infrastrukturer, og som arbejder i andre medlemsstater eller associerede stater end dem, hvor ejeren eller operatøren af den pågældende infrastruktur er hjemmehørende. Fællesskabsstøtten kan også dække indtil 100 % af de støtteberettigede ekstraomkostninger til at give forskerholdene adgang til infrastrukturen. Disse omkostninger beregnes enten på grundlag af et fast beløb pr. bruger, som fastsættes efter forhandling med hver infrastrukturoperatør ud fra de direkte driftsomkostninger, eller på grundlag af de faktiske ekstraomkostninger, der er forbundet med at stille anlæggets infrastrukturer til rådighed for gæsteforskerne. Bidrag til kapitalomkostninger er udelukket fra de støtteberettigede omkostninger.

Samarbejdsnet mellem infrastrukturer

Der vil blive etableret samarbejdsnet mellem infrastrukturerne på tematisk basis. Et net skal mindst omfatte tre af hinanden uafhængige retlige enheder, der driver forskningsinfrastrukturer, og som hidrører fra mindst tre medlemsstater eller associerede stater. Nettet samordnes af en retlig enhed, der driver en forskningsinfrastruktur.

FTU-projekter knyttet til forskningsinfrastrukturer

Et FTU-projekt for forskningsinfrastrukturerer skal omfatte mindst to af hinanden uafhængige retlige enheder, der driver forskningsinfrastrukturer, og som hidrører fra mindst to medlemsstater eller associerede stater. Projektet koordineres af en retlig enhed, der driver en forskningsinfrastruktur.

Samordnede aktioner

I samarbejde med forskningsinfrastrukturoperatører, der har indgået en kontrakt under dette program (eller under det foregående program »Forskeres uddannelse og mobilitet«), kan Kommissionen iværksætte samordnede aktioner, der som en udbygning af nationale eller internationale bestræbelser går ud på at tilskynde til udveksling af information mellem forskningsinfrastrukturoperatører og forskere i medlemsstaterne eller de associerede stater vedrørende emner af fælles interesse.

Fremme af videnskabelig og teknologisk ekspertise

Videnskabelige konferencer på højt niveau

Deltagerne i denne aktion skal være retlige enheder, der arbejder inden for alle videnskabelige forskningsområder, og som ønsker at arrangere en videnskabelig konference med deltagelse af et repræsentativt udvalg af fællesskabsforskere inden for det pågældende område.

Fællesskabsstøtten er bestemt til at dække organisationsomkostningerne, afholde udgifter til talere og undervisere og dække op til 100 % af udgifterne til unge forskeres deltagelse i den udvalgte konference. Der vil også blive ydet støtte til forskere, der er statsborgere i en medlemsstat eller en associeret stat, og som på det tidspunkt, hvor konferencen finder sted, arbejder ved laboratorier eller institutioner uden for medlemsstaterne eller de associerede lande, således at de lettere kan deltage i den pågældende konference.

Tildeling af udmærkelser for fremragende forskning

»Descartes-prisen« kan tildeles forskere, som har opnået fremragende videnskabelige eller teknologiske resultater inden for rammerne af et europæisk forskningssamarbejde.

Deltagere i prisen for universitetsstuderende og i »Europæisk konkurrence for unge videnskabsfolk« skal være retlige enheder, der gennemløber tilsvarende arrangementer i medlemsstaterne, og unge, hvis projekter er blevet udvalgt i denne forbindelse.

Fællesskabets bidrag dækker indtil 100 % af udgifterne til forberedelse og organisation af de relevante udvælgelsesforanstaltninger, herunder tildeling af pengebeløb eller tilsvarende former for anerkendelse til de bedste projekter.

2. LEDSAGEFORANSTALTINGER

Ledsageforanstaltningerne omfatter bl.a.:

— undersøgelser til støtte for særprogrammet, herunder forberedelse af fremtidige aktiviteter, også af strategiske spørgsmål, der er opstået under programmets gennemførelse

— udveksling af oplysninger, konferencer, seminarer, workshopper, rundbordsdiskussioner, undersøgelsespaneler

— brug af ekstern ekspertviden, navnlig med henblik på at foretage den undersøgelse af særprogrammet, der er nævnt i artikel 5, stk. 1, i femte rammeprogram, den eksterne evaluering, der er nævnt i artikel 5, stk. 2, i femte rammeprogram, evalueringen af de indirekte FTU-aktioner eller opfølgningen af deres gennemførelse

— formidling, oplysning og kommunikation, herunder videnskabelige publikationer, udnyttelse af resultater og teknologioverførsel

— fremme af identiteten og prestigen ved at være »Marie Curie«-stipendiat ved at oprette en forening af »Marie Curie«-stipendiater

— støtte til at samle potentielle deltagere med henblik på udarbejdelse af et detaljeret arbejdsprogram for et forskningsforslag, især som middel til at tilskynde til fremsættelse af relevante forslag vedrørende nye områder inden for videnskab og teknologi, om originale tværfaglige metoder eller inden for områder, der sjældent har været omfattet af tværnationalt samarbejde

— støtte til programmer for oplysning og hjælp til fordel for forskningsaktører, herunder SMV.

3. KOORDINERINGSBESTEMMELSER

Kommissionen sørger — inden for programmet — for, at de indirekte FTU-aktioner indbyrdes supplerer hinanden, navnlig ved at gruppere dem omkring en fælles målsætning og ved at undgå dobbeltarbejde, under hensyntagen til legitime interesser hos forslagsstillerne til indirekte FTU-aktioner.

Der sørges så vidt muligt også for koordinering mellem aktionerne under særprogrammet og aktioner, der gennemføres under:

— andre særprogammer, der gennemføres under femte rammeprogram

— programmerne for forskning og uddannelse til gennemførelse af Rådets afgørelse 1999/64/Euratom af 22. december 1998 om det femte rammeprogram for Det Europæiske Atomenergifællesskabs indsats inden for forskning og uddannelse (1998-2002) [1]

— andre europæiske forskningsrammer, herunder Eureka og Cost

[1] EFT L 26 af 1.2.1999, s. 34.

— andre fællesskabsinstrumenter, som er af interesse for forskningen, som Phare, Tacis, Meda, EIF, strukturfondene, EIB og programmerne inden for uddannelses- og ungdomsområdet.

Samordningen består i:

i) indkredsning af fælles emner eller prioriteringer, som navnlig fører til:

   — udveksling af oplysninger

   — udførelse af arbejde, der er vedtaget i fællesskab, og som blandt andet indebærer fælles gennemførelse af en af de procedurer, der er omhandlet i artikel 9 i reglerne for deltagelse og formidling

ii) omfordeling af forslag til indirekte FTU-aktioner mellem særprogrammer eller mellem et særprogram og et program for forskning og uddannelse.

BILAG IV

UDVÆLGELSESKRITERIER FOR GENNEMFØRELSEN AF PROGRAMMET

De særlige udvælgelseskriterier, der gælder for visse dele af dette program, og som supplerer de i artikel 3 anførte kriterier, er følgende:

Støtte til forskeruddannelse og -mobilitet

Forskningsuddannelsesnetværk

Nettene vil blive udvlagt på grundlag af den videnskabelige lødighed af det kooperative forskningsprojekt, som danner grundlaget for nettet, og af kvaliteten og indholdet af dets uddannelsesprogram. Net, der fremmer vekselvirkning mellem forskellige videnskabelige discipliner, eller i hvilke der medvirker hold som supplerer hinanden, samt net, der indebærer væsentlige forbindelser med erhvervslivet, vil blive foretrukket frem for net af samme lødighed, for så vidt disse karakteristika er relevante for nettets uddannelsesprogram.

System af »Marie Curie« -stipendier

Individuelle »Marie Curie« -stipendier

Udvælgelseskriterierne vil omfatte ansøgerens forskningserfaring og kompetence, indvirkningen på og nytteværdien for ansøgeren, værtsgruppens forskningskvalitet, værtsinstitutionens kapacitet til at opfylde ansøgerens behov for uddannelse gennem forskning og projektets videnskabelige og teknologiske værdi samt dets relevans.

Hvad angår den individuelle hjemrejsestøtte, vil udvælgelseskriterierne omfatte de resultater og forskningserfaringer, som ansøgeren har opnået under det forudgående stipendiat, samt nytteværdien for den nye værtsinstitution.

Marie-Curie-virksomhedsstipendier

Kommissionen udvælger værtsinstitutionerne. Værtsinstitutionerne udvælger derefter stipendiaterne. Kommissionen fastsætter de nærmere bestemmelser om kvalifikationer og lige muligheder for adgang, som værtsvirksomhederne skal anvende ved udvælgelsen af stipendiaterne. Inden der forlægges en stipendiatkontrakt, skal den udvalgte ansøger indhente bekræftelse fra Kommissionen.

Udvælgelseskriterierne vil omfatte værtsinstitutionens forskningskvalitet, dens kapacitet til at give stipendiaten den ønskede uddannelse, stille vejledning og egnede forskningsinfrastrukturer til rådighed, dens ordninger for samarbejde med andre forskningsinstitutioner og dens videnskabelige og teknologiske lødighed, det foreslåede forskningsområde samt dets relevans.

Værtsinstitutionerne udvælger stipendiaterne på grundlag af deres videnskabelige kompetence og foreneligheden af deres forskningserfaringer med det foreslåede forskningsområde.

»Marie Curie« -udviklingsstipendier

Kommissionen udvælger værtsinstitutionerne. Værtsinstitutionerne udvælger derefter stipendiaterne. Kommissionen fastsætter de nærmere bestemmelser om kvalifikationer og lige muligheder for adgang, som værtsvirksomhederne skal anvende ved udvælgelsen af stipendiaterne. Inden der forelægges en stipendiatkontrakt, skal den udvalgte ansøger indhente bekræftelse fra Kommissionen.

Udvælgelseskriterierne vil omfatte relevansen og indvirkningen af den ønskede faglige kompetence, den nye kompetences forenelighed med værtsinstitutionens kompetenceområder, om værtsinstitutionen er af en passende størrelse til at kunne sikre stipendiaterne tilfredsstillende arbejdsvilkår, og om dens forskningsaktiviteter er af international karakter.

Værtsinstitutionerne udvælger stipendiaterne på grundlag af deres videnskabelige kompetence og foreneligheden af deres forskningserfaringer med værtsinstitutionens behov.

»Marie Curie« -stipendier til erfarne forskere

Udvægelseskriterierne vil omfatte ansøgerens høje videnskabelige kompetence, projektets videnskabelige og teknologiske værdi samt dets relevans og stipendiets relevans, indvirkning og nytteværdi for alle berørte parter.

Ophold på »Marie Curie« -uddannelsessteder

Kommissionen udvælger »Marie Curie« -uddannelsesstederne. Udannelsesstederne udvælger derefter de unge forskere. Kommissionen fastsætter de nærmere bestemmelser om kvalifikationer og lige muligheder for adgang, som uddannelsesstederne skal anvende ved udvælgelsen af stipendiaterne. Inden der forelægges en stipendiatkontrakt, skal den udvalgte ansøger indhente beskæftelse fra Kommissionen.

Udvælgelseskriterierne vil omfatte uddannelsesstedets forskningskvalitet, dets kapacitet til at sikre en uddannelse gennem forskning, bevis for at det tidligere har gennemført international uddannelse på ph.d.-niveau, og om det er af en passende størrelse til at kunne sikre unge forskere tilfredsstillende arbejdsvilkår.

Uddannelsesstederne udvælger de unge forskere på grundlag af deres videnskabelige kompetence og det pågældende uddannelsessteds relevans for ph.d.-studier som de unge forskere er i færd med.

Forbedret adgang til forskningsinfrastruktur

Tværnational adgang til store forskningsinfrastrukturer

Udvælgelseskriterierne vil omfatte infrastrukturens kvalitet, kvaliteten af den forskning, som eksterne brugere kan udføre ved hjælp heraf, kvaliteten af den videnskabelige, tekniske og logistiske støtte, som ydes eksterne brugere, den interesse, som nye brugere fra andre lande, hvor der ikke findes en sådan infrastruktur, giver udtryk for og omkostningseffektiviteten af fællesskabsstøtten.

Samarbejdsnet mellem infrastrukturer

Samarbejdsnettene mellem infrastrukturer vil blive udvalgt på grundlag af deres muligheder for at forbedre adgangen til forskningsinfrastruktur af betydning for Fællesskabet, og den service de yder, samt på grundlag af deltagernes kapacitet til at sikre en effektiv samordning af de aktiviteter, som det pågældende net omfatter.

FTU-projekter knyttet til forskningsinfrastrukturer

FTU-projekterne vil blive udvalgt på grundlag af projektets videnskabelige originalitet, af forskningsmetodens og arbejdsplanens kvalitet, projektets mulighed for at forbedre udbuddet inden for denne kategori af infrastrukturer i Europa og af den interesse, som i almindelighed er kommet til udtryk fra infrastrukturoperatører på området og fra brugerkredsen.

Fremme af videnskabelig og teknologisk ekspertise

Videnskabelige konferencer på højt niveau

Udvælgelseskriterierne vil omfatte betydningen af det foreslåede emne for videnskaben i almindelighed, det foreslåede konferenceprograms lødighed og dets relevans for uddannelsen af de yngre årgange af forskere i Europa.

Tildeling af udmærkelser for fremragende forskning

Udmærkelserne vil blive tildelt på basis af de forelagte projekters videnskabelige kvalitet og relevans. Der vil også blive taget passende hensyn til deltagernes alder og videnskabelige baggrund.

Bevidstgørelse af offentligheden

For at kunne modtage fællesskabsstøtte skal projekterne vedrøre et emne af bredere interesse for Europa og indebære vekselvirkning af høj kvalitet mellem videnskaben og videnskabsjournalister til gavn for borgerne i Europa. Projekter og initiativer, der omfatter mindst tre indbyrdes uafhængige partnere fra tre medlemsstater eller associerede stater, vil blive foretrukket. For andre projekter kan der ansøges om støtte, forudsat at de kan producere resultater, som kan overføres og senere anvendes af aktører, der ikke deltager i projektet.